

Mòdul 0

Qüestions bàsiques sobre gènere i sexualitat.

Ajuntament
de Barcelona

Per tal de contextualitzar com s’han construït els discursos hegemònics front el gènere i la sexualitat, exposem a continuació quina és la norma social que les constitueix:

Àmbit	Què diu la norma social?	
Sexe	Mascle	Femella
Expressió / Rols de gènere	Masculí	Femení
Identitat de gènere	Home	Dona
Orientació del desig	Heterosexual	
Pràctiques sexual	Acceptades	

Expliquem, a continuació cada àmbit.

Àmbit #1

Sexe

Definim com a SEXE aquell conjunt de característiques biològiques implicades en el procés de sexuació.

Històricament se'ns ha explicat que només existeixen dos sexes possibles : Mascle – Femella.

Però a quines realitats deixa fora aquesta explicació?

Els elements biològics implicats en el procés de sexuació són els següents.

Cromosomes, Hormones, Gònades, Aparell reproductor intern i Aparell reproductor extern (genialitat).

Femella

Tradicionalment es pensa que els cossos FEMELLA tenen una càrrega cromosòmica XX, uns nivells hormonals on hi prevalen els estrògens front la testosterona (això generaria el desenvolupament del pit, una veu aguda, poca presència del pel facial i corporal, etc.) , tindrien un aparell reproductor intern conformat per ovaris, úter, trompes de fal·lopi, etc així mateix, se'ls hi suposaria capacitat gestant. Per últim, es considera que tenen vagina i un clítoris de 0,5 a 2 centímetres, segons paràmetres mèdics.

Mascle

Tradicionalment es pensa que els cossos MASCLE tenen una càrrega cromosòmica XY, uns nivells hormonals on hi preval la testosterona front els estrògens (això generaria la presència de pel facial i corporal, veu greu, etc.), tindrien un aparell reproductor intern conformat per la pròstata, la uretra, etc. Per últim tindrien un penis d'entre 9,16 i 13,24 centímetres com a mínim segons criteris mèdics.

Aquesta explicació binària, on només existirien dos sexes possibles i contraposats s'anomena DIMORFISME SEXUAL.

A quines corporalitats deixa fora aquesta explicació?

Parlaríem en primer lloc, d'aquells cossos sexuals com a mascle o femella però en els quals hi conviuen característiques sexuals que no responen a l'expectativa hegemònica.

Per exemple: Femelles amb pel facial i/o corporal, femelles sense pit, femelles amb veu greu, femelles sense capacitat gestant (esterilitat), clítoris supradesenvolupats (més grans dels que els criteris mèdics estableixen) o bé, mascles sense pel facial i/o corporal, veu aguda, desenvolupament de pit o bé amb penis més petits dels que consideren els criteris mèdics.

D'altra banda, l'expectativa hegemònica deixaria fora a les persones Intersexuals, és a dir, persones que a nivell cromosòmic, genial o gonadal, no es poder categoritzar únicament com a mascles o com a femelles.

Concluriem, per tant, que el SEXE és un contínuum d'aspectes biològics que van més enllà del binomi mascle/femella.

Àmbit

Què diu la norma social?

Quines realitats deixa fora?

Sexe

Mascle

Femella

**Cossos intersexuals.
Cossos que no encaixen en la expectativa
hegemònica binària**

Per aprofundir breument en la qüestió de la intersexualitat, proposem la visualització del teaser "Se receta Silencio" realitzat per l'Ajuntament de Terrassa:

VEURE VÍDEO

Àmbit #2

Gènere.

Expressió i Identitat

Definim el gènere com un constructe social. Cada societat al llarg de la història ha establert quines són les categories de gènere possibles i quines són les seves característiques.

En el nostre context, l'explicació judeocristiana del gènere s'ha establert com l'hegemònica, considerant que només existeixen Homes i Dones.

Aquesta visió atribueix a homes i dones unes característiques clares i diferenciades

Homes

Als homes, per exemple, se'ls hi atribueix un SEXE determinat (tal com s'ha explicat a l'apartat anterior) i per tant, un COS concret. Als mascles, se'ls hi suposa que s'han de sentir HOMES i que s'han d'expressar d'una determinada manera: Fortalesa, Valentia, Racionalitat front l'emocionalitat, sexualitat irrefrenable, etc. D'altra banda, s'ha assignat un tipus de vestimenta concreta per tal que puguin ser reconeguts com a tal (corbates, americanes, pantalons, xandalls, etc.)

Dones

Pel que fa a les dones, se'ls hi atribueix un SEXE determinat (tal com s'ha explicat a l'apartat anterior) i per tant, un COS concret. A les femelles, se'ls hi suposa que s'han de sentir DONES en base al que s'espera d'elles, per exemple, quant a l'expressió: Labilitat emocional front la racionalitat, prioritització de les tasques reproductives i de cures, inhibició sexual, etc. D'altra banda se'ls hi ha assignat un tipus de vestimenta concreta per tal que puguin ser reconegudes com a tal (faldilles, maquillatge, samarretes entallades, etc.)

“No se nace mujer, se hace. Sí, esa es la fórmula que resume la totalidad de mis tesis. Lo que significa es muy simple, quiere decir que ser mujer no es un hecho natural, es el resultado de una historia. No existe ningún instinto biológico o psicológico que defina a la mujer como tal. Es la historia la que la construye. Primero, la historia de una civilización que determina su situación actual. Y, por otra parte, para cada mujer particular, es la historia de su vida, de su infancia la que la determina como mujer, la que crea en ella algo que no es dado desde el nacimiento, el “eterno femenino”, la “feminidad”. En los estudios psicológicos realizados con niños se muestra cómo se profundiza más en la cuestión de la sensibilidad en los bebés femeninos, como la bebé es construida para convertirse en una mujer.”

Simone de Beauvoir

El segundo sexo

Per tal d'aprofundir en com aprenem a ser homes o dones, us emplacem a la visualització del següent vídeo: “La mente en pañales”:

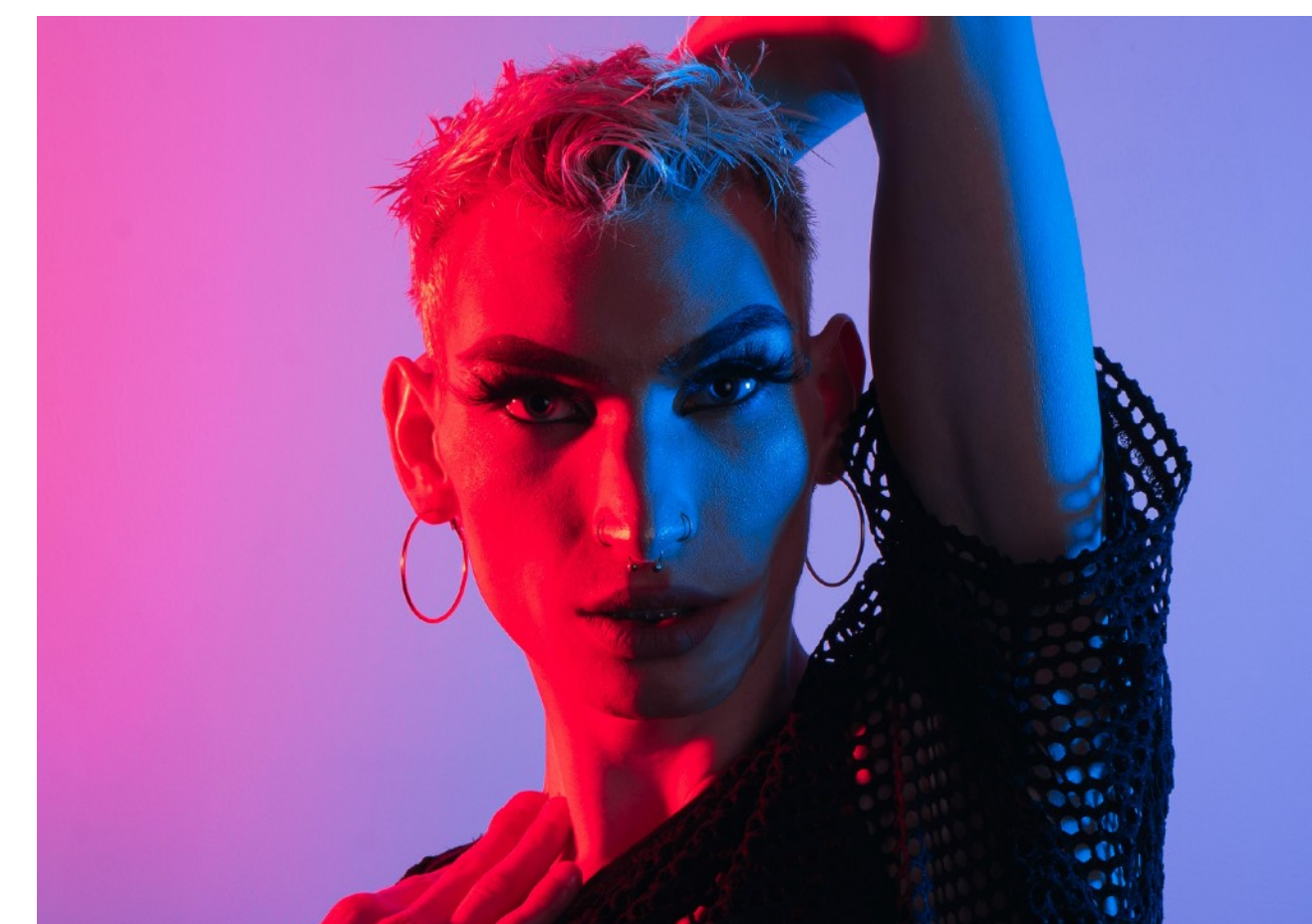
VEURE VÍDEO

EXPRESSIÓ DE GÈNERE

A quines corporalitats deixa fora aquesta explicació?

Partint del gènere com a constructe i procés d'aprenentatge, cal tornar a preguntar-nos, a qui deixa fora la norma hegemònica? Quan a l'expressió de gènere: A totes aquelles persones que no encaixen en el que s'esperaria d'elles com a homes o com a dones, quant als valors, interessos, vestimenta, etc.

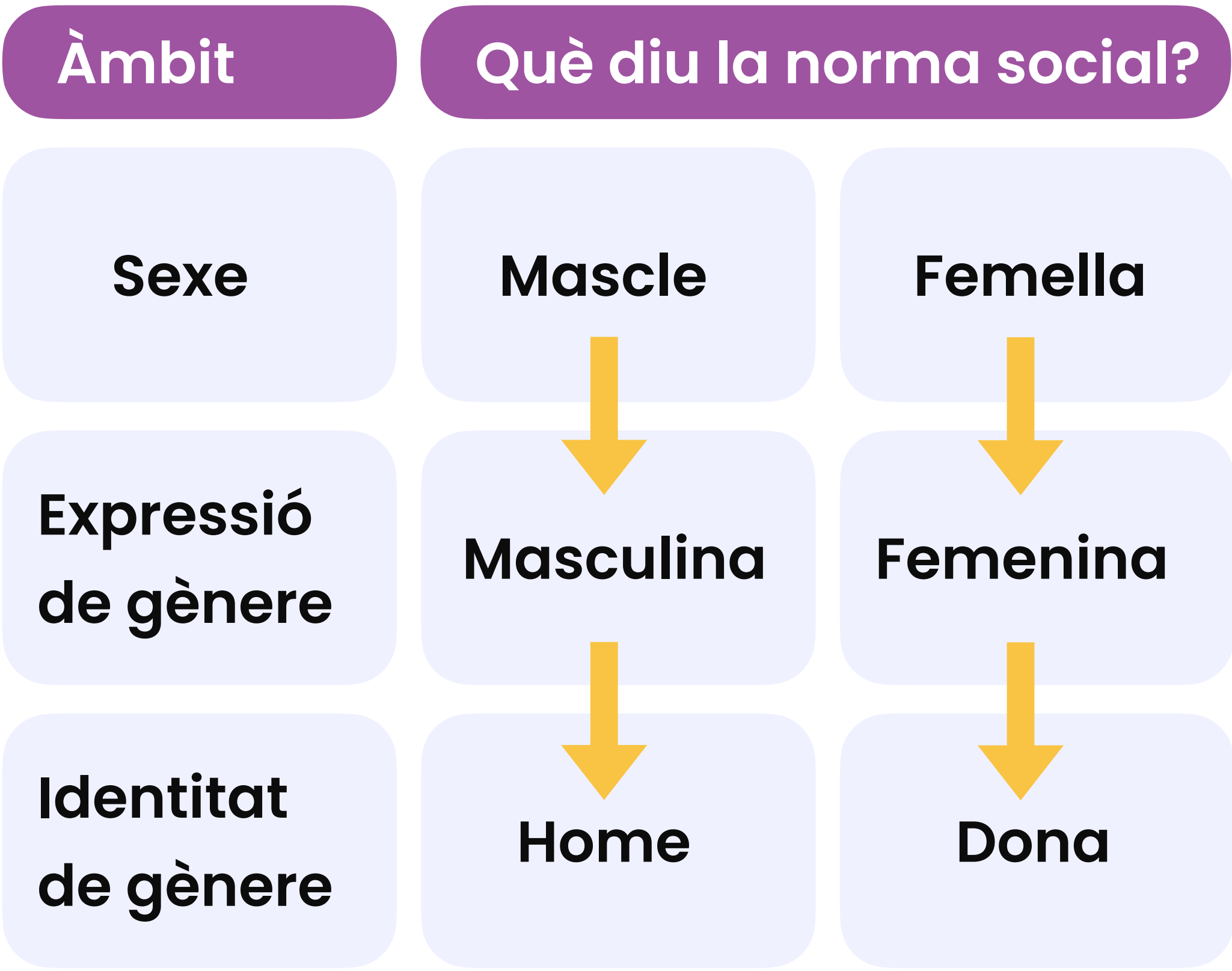

Cal tenir en compte que l'expressió de gènere no va sempre relacionada amb la identitat de gènere o la sexualitat de la persona (pot ser que una persona se senti home però que desitgi maquillar-se o portar roba socialment considerada com a femenina i això tampoc vol dir que hagi de ser homosexual o bisexual, necessàriament)

Àmbit	Què diu la norma social?		Quines realitats deixa fora?
Sexe	Mascle	Femella	Cossos intersexuals. Cossos que no encaixen en la expectativa hegemònica binària
Expressió de gènere	Masculina	Femenina	Homes "femenins" Dones "masculines", dones "excessives quant a la feminitat", etc.

IDENTITAT DE GÈNERE

Quant a la IDENTITAT DE GÈNERE: Tal com hem explicat, segons el cos amb el què hagi nascut, se t'assigna com a home o com a dona. No només s'espera de tu que et comportis de determinada manera sinó que s'espera que et sentis "home" o "dona".

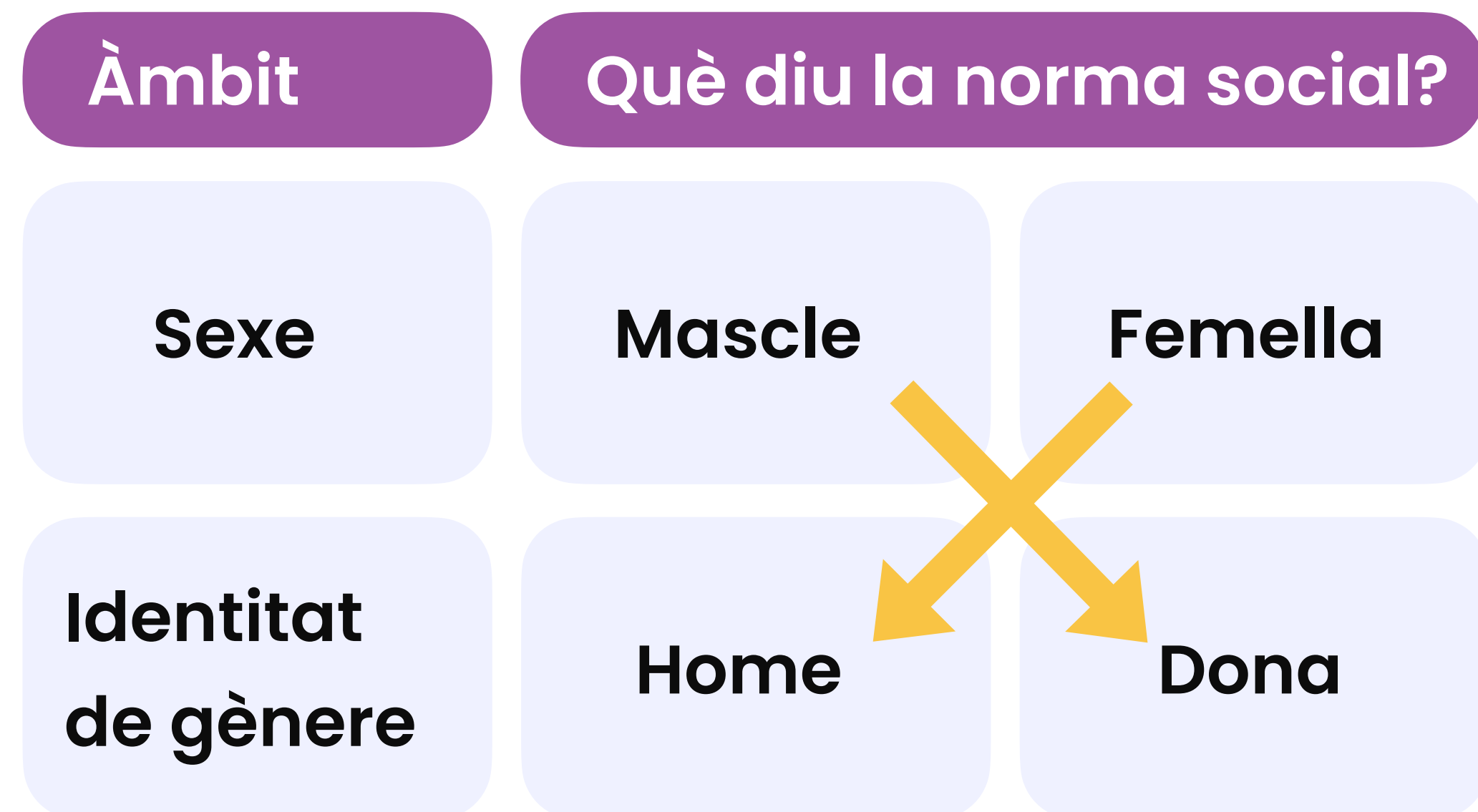
IDENTITAT DE GÈNERE

A qui deixa fora aquesta explicació?

Aquelles persones que la seva identitat de gènere no es correspon amb el gènere assignat al néixer.

Anomenarem com a trans, aquelles persones la identitat de gènere de la qual no es correspon amb l'assignat al naixement sinó amb el seu oposat.

Per exemple, les persones assignades com a homes però que se senten dones, les anomenarem DONES TRANS.

De la mateixa manera, les persones assignades com a dones però que se senten homes, les anomenarem HOMES TRANS.

Cal entendre, en contra del que l'imaginari hegemònic estableix, que de realitats trans n'hi ha moltes; hi ha persones que s'hormonen d'altres no, hi ha persones trans que es realitzen modificacions corporals a través de cirurgia, d'altres no. L'experiència trans no és única sinó diversa.

Per aprofundir més en la qüestió trans, us emplacem a la visualització del següent vídeo:
Lògic – Arxiu #80- Miquel Missé

VEURE VÍDEO

NO BINÀRIES Y GÈNERE FLUID

Havent parlat de les persones trans, aquestes no són les úniques persones que dissenteixen d'aquesta norma.

Les persones No Binàries, per exemple o de Gènere Fluid són persones les quals la seva identitat de gènere no encaixa dins la visió binària, és a dir, no se senten ni homes ni dones o bé se senten d'una manera o altra depèn del moment vital o contextual.

Cal assegurar-nos com vol ser tractada cada persona i tractar d'utilitzar els noms i pronoms corresponents segons el sentir d'aquesta.

Àmbit #3

Orientació del desig.

Tal com hem assenyalat a la taula inicial, l'expectativa social quant a l'orientació del desig, situa l'heterosexualitat com la norma.

Aquesta explicació deixaria fora aquelles persones homosexuals (gais, lesbianes) així com a les persones bisexuals.

Cal entendre però, que aquestes categories no són experiències úniques, és a dir, el desig i la dimensió eròtica són més grans que les pròpies categories.

Podria ser, per exemple, que un home que es definís com a heterosexual, en un moment donat o en un context determinat es sentís atret per una persona per una persona del seu mateix gènere.

La dissidència sexual forma part de la diversitat humana i aporta uns valors positius quant a l'alliberament de totes les sexualitats. L'expectativa hegemònica estableix un desig correcte o incorrecte, especialment segons el gènere de la persona.

Per exemple, a la dona se li suposa una inapetència sexual o bé una sexualitat supeditada al desig masculí.

Tota dona que s'apodera i visqui la seva sexualitat és castigada socialment amb el que anomenarem Slut- Shaming (Estigma Puta).

Al home, en contraposició, se li suposa una sexualitat irrefrenable front la qual la dona només podria protegir-se situant el perill per sobre del seu propi plaer. Aquests discursos basats en difondre el terror sexual el que pretenen es tornar a sotmetre a la dona a la inhibició del propi desig per temor a patir violències.

Àmbit #4

Pràctiques sexuals.

De la mateixa manera que amb el desig, la normativa hegemònica estableix unes pràctiques sexuals vàlides o correctes, i per contra d'altres incorrectes, especialment segons el gènere de la persona.

Per exemple, homes que desitgen ser penetrats, dones que desitgen pràctiques vinculades al BDSM (Bondage, Disciplinament, Dominació, Submissió, Sadomasoquisme), entre d'altres.

Apostem per vivències de la sexualitat basades en el plaer mutu i no en convencions hegemòniques per tal de promoure una relació amb el desig el més sana, igualitària i lliure de violències.

Per aprofundir en aquesta qüestió, us emplacem a la lectura del següent article:

Cristina Garaizabal "Ese oscuro objeto del deseo"
(Contexto)

ANAR AL ARTICLE

[Passa al Mòdul 1](#)

Gràcies